

Волкова В. І.

Охота Г. О.

Студентки ФСП

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Науковий керівник:

Бежевець А. М., ст. викл., ФСП

КПІ ім. Ігоря Сікорського

Право власності на власне тіло

Луї Т'єр: «Погляньмо на нас самих і на те, що знаходиться поблизу нас. Я відчуваю, я мислю, я хочу: ці почуття, ці думки, ці хвилювання - всі вони мають відношення до мене. Я сам, мої здібності (фізичні або інтелектуальні), мої ноги, руки, очі, мій мозок, словом, моє тіло і моя душа – з цього починається право власності».

Право власності на самого себе – це і є те саме природне право, про яке нам доводиться так багато чути. Тому абсолютно обґрунтованим постає питання про те, що являє собою це право.

Якщо говорити про загальну систему права власності, то її характерною особливістю є наявність у будь-якого ресурсу конкретно визначеного власника. Одним із таких ресурсів і є унікальне людське тіло. Виходячи з цього, людина є власником свого тіла і наділяється такими правомочностями як володіння, користування та розпорядження. Але тут виникає певна дилема: чи є це право абсолютним?

Деякі дослідники схилиються до думки, що суспільство в цілому та держава наділені певними правами щодо тіла кожного громадянина. Це проявляється в системі законів та діях держави, таких як оподаткування, військова повинність, заборона наркотиків. Таким чином держава ніби обмежує людину у її правомочностях щодо власного тіла.

Інші ж навпаки стверджують, що кожна особа повинна бути цілковитим господарем власного тіла і має право самостійно вирішувати чи йти їй на військову службу, чи приймати наркотики тощо. Проте у такому випадку право власності на своє тіло стає настільки безмежним, що сьогодні ми можемо спостерігати стрімкий розвиток таких явищ, як проституція, наркоманія, значне підвищення кількості абортів і навіть виникнення права на самознищення, тобто так звана «евтаназія». То чи варто наділяти людину абсолютним правом володіння, користування та розпорядження власним тілом?

Якщо спробувати дати відповідь на дане питання, то слід звернути увагу на те, що окреслення меж прав людини на власне тіло займає одну з ключових проблем медичного права.

У сучасних демократичних державах людина наділена правом на звернення до медичного закладу для отримання професійних медичних послуг. Проте жодний медичний заклад не має права порушувати цілісність організму живої людини без інформованої згоди останньої щодо такого втручання. Наприклад: при здійсненні хірургічної операції, аборті, донорського забору крові тощо. Тому в медичній сфері України, як і в інших країнах, гостро постають питання з приводу:

- донорства певних частин тіла (наприклад, крові, волосся, органів);
- проведення медико-біологічних експериментів з тілом;
- дослідження ДНК;
- використання технології сурогатного материнства та штучного запліднення;
- здійснення активної чи пасивної евтаназії.

Отже, суспільству варто усвідомити необхідність встановлення правового статусу тіла людини і його частин, з'ясувавши при цьому суб'єктний склад володільців, користувачів, розпорядників тіла та частин тіла живої людини. Все це актуалізує зазначену проблему і перетворює її у глобальну, яку варто вирішувати на загальносвітовому рівні.

Таким чином вважаємо, що це питання має вирішуватися не лише на рівні національного законодавства, а й на міжнародному рівні повинні створюватися наддержавні органи управління в структурах ООН, Ради Європи, прийматися міжнародно-нормативні акти для регулювання даної проблеми.

Список використаних джерел:

1. Алексєєв, Н. Н. Власність і соціалізм. Досвід обґрунтування соціально-економічної програми євразійства // Російська філософія власності XVIII-XX ст. СПб., 1993.-С. 354.